

Bruxelles, 13 decembrie 2021
(OR. en)

14932/21

AGRI 636
PHYTOSAN 37
AGRILEG 268

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	10 decembrie 2021
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2021) 787 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU privind experiența dobândită ca urmare a extinderii sistemului pașaportului fitosanitar la circulația în ansamblu a plantelor destinate plantării pe teritoriul Uniunii

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2021) 787 final.

Anexă: COM(2021) 787 final



COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 10.12.2021
COM(2021) 787 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**privind experiența dobândită ca urmare a extinderii sistemului pașaportului fitosanitar
la circulația în ansamblu a plantelor destinate plantării pe teritoriul Uniunii**

Cuprins

1	INTRODUCERE	3
2	EXTINDEREA SISTEMULUI PAȘAPORTULUI FITOSANITAR LA TOATE PLANTELE DESTINATE PLANTĂRII	5
3	ALTE ELEMENTE ALE SISTEMULUI PAȘAPORTULUI FITOSANITAR VIZATE DE CHESTIONAR.....	6
3.1	Formatul armonizat al pașaportului fitosanitar	6
3.2	Aplicarea unui pașaport fitosanitar pe unitatea de comerț	6
3.3	Cerințe pentru operatorii autorizați care eliberează pașapoarte fitosanitare	7
3.4	Aranjamente pentru vânzarea la distanță – eliberarea unui pașaport fitosanitar pentru un utilizator final	9
3.5	Pașapoartele fitosanitare electronice	9
3.6	Organisme dăunătoare reglementate care nu sunt de carantină (<i>Regulated non quarantine pests</i> – RNQP)	10
3.7	Cunoașterea generală a pașapoartelor fitosanitare	11
4	CONCLUZII	11

ABREVIERI

AC: autoritate competentă

DG SANTE: Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară

UE: Uniunea Europeană

ONPP: organizație națională pentru protecția plantelor

RNQP: organism dăunător reglementat care nu este de carantină

QP: organism dăunător de carantină pentru UE

1 INTRODUCERE

În ultimii aproape douăzeci de ani, până în 2019, cadrul legislativ al UE privind sănătatea plantelor a fost reglementat de Directiva 2000/29/CE a Consiliului¹. Directiva conținea conceptul de pașapoarte fitosanitare ca marcă agreată elaborată cu scopul de a echilibra comerțul liber cu material vegetal în întreaga UE și protecția teritoriului Uniunii împotriva răspândirii organismelor dăunătoare plantelor reglementate care au loc în UE. Pașaportul fitosanitar a început să fie utilizat pentru a însoți materialul vegetal care circula între statele membre, înlocuind certificatul fitosanitar, care este documentul internațional prevăzut în temeiul Convenției internaționale pentru protecția plantelor. Pașapoartele fitosanitare urmau să fie utilizate, de asemenea, pentru circulația plantelor în interiorul unui stat membru cu scopul de a atesta conformitatea acestor plante cu cerințele fitosanitare respective din legislația UE. De asemenea, controalele oficiale privind pașapoartele fitosanitare urmau să fie efectuate în locul în care materialul vegetal era produs (spațiile operatorului) și nu la frontieră sau la destinație și a fost stabilită o obligație de înregistrare pentru operatorii care manipulează plante și materiale vegetale reglementate și care eliberează pașapoarte fitosanitare.

În temeiul Directivei 2000/29/CE a Consiliului, și până în 2019, a fost necesar un pașaport fitosanitar numai pentru anumite specii de plante și semințe și anumite tipuri de material vegetal, legate de riscuri fitosanitare identificate în mod specific. Cu toate acestea, odată cu pregătirea noului Regulament privind sănătatea plantelor [Regulamentul (UE) 2016/2031²], s-a considerat că sistemul pașaportului fitosanitar nu funcționa la potențialul său maxim și s-a convenit ca cerința ca o plantă să fie însoțită de un pașaport fitosanitar să fie extinsă la o gamă mai largă de semințe și, în special, la toate plantele destinate plantării³. Extinderea sistemului pașaportului fitosanitar la toate plantele destinate plantării a fost completată cu alte câteva dispoziții menite să consolideze sistemul pașaportului fitosanitar, să îl facă mai solid și mai fiabil și să îmbunătățească recunoașterea acestuia, în special în rândul operatorilor profesioniști. Principalele modificări aduse au constat în introducerea unui format armonizat al pașaportului fitosanitar; o obligație a operatorilor de a aplica un pașaport fitosanitar pe unitatea de comerț de plante sau material vegetal ori pe pachetul, legătura sau containerul acestora; și obligații ale operatorilor de a asigura trasabilitatea plantelor sau a materialului vegetal și de a efectua examinări pentru pașaportul fitosanitar.

Conform articolului 79 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2016/2031, Comisia trebuie să prezinte Parlamentului European și Consiliului un raport privind experiența dobândită ca urmare a extinderii sistemului pașaportului fitosanitar la circulația în ansamblu a plantelor destinate plantării pe teritoriul Uniunii, împreună cu o analiză clară a costurilor și a beneficiilor pentru operatori, însoțită, dacă este cazul, de o propunere legislativă. Prezentul raport abordează aceste cerințe.

¹JO L 169, 10.7.2000, p. 1.

²JO L 317, 23.11.2016, p. 4.

³ Aceasta acoperă toate speciile de plante și toate tipurile – de exemplu, plante pentru ghivece, arbori și arbuști, răsaduri, altoaie, portaltoi etc. – în care sunt comercializate plantele și care permit plantarea și creșterea lor ulterioară.

Metodologie

Pentru a răspunde acestor cerințe, Comisia a analizat toate dovezile disponibile. Având în vedere faptul că modificarea legislativă a început să se aplice abia în decembrie 2019 și că analiza a fost efectuată în februarie 2021, datele disponibile publicului nu au putut fi utilizate. În plus, nu există nicio obligație de raportare pentru statele membre cu privire la aspectele care ar trebui evaluate, nici rezultate ale auditurilor privind punerea în aplicare a sistemului pașaportului fitosanitar în statele membre. Prin urmare, singura abordare disponibilă pentru a obține dovezi pentru a răspunde cerințelor de raportare a fost de a le solicita în mod direct operatorilor economici și organismelor administrative implicate în gestionarea și punerea în aplicare a comerțului intra-UE cu plante, întrucât aceștia sunt cei care experimentează modificările legislative. În acest scop, Comisia a elaborat un chestionar cu 70 de întrebări, care a fost validat de statele membre și de asociațiile din UE. Întrebările au vizat obținerea de rezultate cu privire la experiența dobândită ca urmare a extinderii pașaportului fitosanitar la circulația în ansamblu a plantelor destinate plantării, precum și cu privire la costuri, beneficii și impacturi, pentru a efectua analiza costurilor și a beneficiilor. Chestionarul⁴ a fost trimis către ONPP și AC de certificare din 27 de statele membre, precum și către 48 de asociații relevante de la nivelul UE. Asociațiile de la nivelul statelor membre, operatorii și publicul larg au putut accesa chestionarul pe site-ul web al DG SANTE. În acest din urmă caz, Comisia și ONPP din UE au contribuit la promovarea chestionarelor prin intermediul platformelor de comunicare socială și al altor canale. Au fost primite în total 177 de răspunsuri din partea a 25 de state membre. Nivelul de participare a variat între diferitele categorii de părți interesate, după cum urmează: 24 de ONPP⁵, 9 AC de certificare din 7 state membre⁶, 43 de operatori din 10 state membre⁷, 44 de asociații naționale din 13 state membre⁸, 50 de răspunsuri din partea cetățenilor din 5 state membre⁹ și 7 asociații de la nivelul UE.

În sprijinul acestui raport, Comisia a elaborat un raport tehnic¹⁰ care conține informații cu privire la feedbackul primit și o analiză cuprinzătoare a acestui feedback, care este pus la dispoziția publicului.

Analiza Comisiei este îngreunată de trei factori: în primul rând, contribuția AC de certificare, a operatorilor, a asociațiilor și a cetățenilor a fost foarte limitată și, ca atare, analiza nu poate fi concludentă pentru aceste grupe de părți interesate; în al doilea rând, intervalul foarte scurt dintre intrarea în vigoare a diferitelor dispoziții și cererea de feedback; și, în final, impactul pandemiei de COVID-19 asupra comerțului și a activităților legate de domeniul de aplicare al prezentului raport.

⁴ <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/PH-art-79-PP-portal>.

⁵ AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SK, SE.

⁶ DE, FI, FR, NL, PL, SI, SE.

⁷ AT, CZ, DE, ES, FR, IT, NL, PT, SK, SE.

⁸ AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, IT, LT, NL, PL, SE.

⁹ BE, DE, FR, NL, PL.

¹⁰ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126789>.

Din cauza limitărilor menționate mai sus, în anumite cazuri nu au putut fi formulate concluzii privind experiența dobândită ca urmare a extinderii sistemului pașaportului fitosanitar la circulația în ansamblu a plantelor destinate plantării pe teritoriul Uniunii. Evaluarea costurilor și a beneficiilor legate de extinderea sistemului pașaportului fitosanitar la circulația în ansamblu a plantelor destinate plantării pentru operatori a fost efectuată în măsura posibilului, din cauza feedbackului disparat cu privire la datele cantitative solicitate și a indisponibilității acestora din alte surse. În schimb, a fost efectuată o analiză calitativă aprofundată a costurilor și beneficiilor. În cele din urmă, din aceste motive, Comisia s-a limitat la identificarea subiectelor care merită o analiză suplimentară.

2 EXTINDEREA SISTEMULUI PAȘAPORTULUI FITOSANITAR LA TOATE PLANTELE DESTINATE PLANTĂRII

Articolul 79 din Regulamentul (UE) 2016/2031 a introdus obligația ca toate plantele destinate plantării, cu excepția semințelor, să fie însoțite de un pașaport fitosanitar pentru circulația lor pe teritoriul Uniunii.

Extinderea sistemului pașaportului fitosanitar a vizat creșterea eficacității protecției împotriva organismelor dăunătoare de carantină pentru Uniune (QP), îmbunătățirea gradului de pregătire pentru identificarea noilor organisme dăunătoare plantelor de interes pentru UE, precum și aplicarea uniformă a politicii și o mai bună înțelegere și sensibilizare a părților interesate relevante. Această extindere a fost percepută ca fiind pozitivă pentru creșterea trasabilității plantelor de către jumătate dintre respondenți, iar eficacitatea protecției împotriva organismelor dăunătoare plantelor a fost considerată, în general, ca fiind sporită sau identică de către majoritatea părților interesate. Gradul de pregătire pentru identificarea de noi organisme dăunătoare plantelor de interes pentru UE a fost evaluat ca fiind îmbunătățit sau identic, iar înțelegerea și sensibilizarea părților interesate relevante a fost, de asemenea, evaluată ca fiind îmbunătățită sau identică de către majoritatea respondenților.

Pe de altă parte, extinderea sistemului pașaportului fitosanitar (tranziția la această nouă normă și punerea ei în aplicare, precum și complexitatea generală a procesului de eliberare sau de înlocuire a pașaportului fitosanitar) a fost considerată de aproximativ două treimi dintre părțile interesate ca fiind împovărătoare și dificilă și doar aproximativ un sfert a considerat că modificarea poate fi gestionată sau nu a observat nicio modificare. O astfel de percepție a modificărilor poate fi legată, în afară de anumite aspecte specifice care sunt abordate în secțiunile următoare ale prezentului raport, de o perioadă de timp scurtă între începerea aplicării noilor norme și exercițiul de evaluare pentru prezentul raport (decembrie 2019-februarie 2021).

Pentru a identifica grupele de plante care au generat dificultățile de ordin cel mai tehnic, părțile interesate au fost invitate să enumere până la trei plante sau grupe de plante pentru care s-au confruntat cu cele mai tehnice dificultăți din cauza extinderii pașaportului fitosanitar la toate plantele destinate plantării. Primele trei grupe au fost plantele ornamentale destinate plantării, semințele și plantele fructifere destinate plantării. Ca răspuns la întrebarea contrară, și anume, care au fost primele trei grupuri cu mai multă ușurință în domeniul tehnic, părțile interesate au enumerat aceleași trei grupuri, dar cu un număr mai mic de răspunsuri.

Au existat modificări în ceea ce privește personalul și volumul de muncă pentru operatori și ONPP, ca urmare a extinderii pașaportului fitosanitar la toate plantele destinate plantării. Impactul asupra volumului de muncă al ONPP a fost mai mare decât modificările în ceea ce privește personalul. Acest lucru s-ar putea explica prin faptul că unele instituții și-au atins plafonul maxim pentru personal, fără nicio posibilitate de a majora numărul de angajați, în pofida creșterii volumului de muncă. Modificarea nu a avut un impact uniform asupra personalului operatorilor, întrucât mai mult de jumătate nu au declarat nicio modificare sau nu și-au exprimat nicio opinie, iar alții au declarat atât creșteri, cât și scăderi. Totuși, aceasta a majorat volumul de muncă pentru mai mult de jumătate dintre operatorii care au răspuns la chestionar.

3 ALTE ELEMENTE ALE SISTEMULUI PAȘAPORTULUI FITOSANITAR VIZATE DE CHESTIONAR

3.1 Formatul armonizat al pașaportului fitosanitar

Articolul 83 din Regulamentul (UE) 2016/2031 a introdus un format comun pentru pașaportul fitosanitar pentru toate statele membre¹¹, pentru a asigura condiții uniforme de punere în aplicare a regulamentului. Această modificare pare să fie acceptată de părțile interesate, deoarece majoritatea părților interesate care au răspuns la chestionar au considerat că tranziția la această nouă cerință a fost ușor de gestionat sau facilă. În mod similar, punerea în aplicare și complexitatea acestei modificări au fost evaluate relativ pozitiv, deoarece au existat mai multe răspunsuri pozitive decât negative¹² din partea părților interesate care au răspuns la chestionar.

Au existat modificări în ceea ce privește personalul și volumul de muncă pentru operatori și ONPP, ca urmare a formatului armonizat al pașaportului fitosanitar. Modificarea a avut un impact similar asupra personalului și volumului de muncă pentru operatori, dar a exercitat un impact mai amplu asupra volumului de muncă al ONPP.

3.2 Aplicarea unui pașaport fitosanitar pe unitatea de comerț

Articolul 88 din Regulamentul (UE) 2016/2031 a introdus obligația ca pașaportul fitosanitar să fie aplicat de operatorii profesioniști pe unitatea de comerț de plante, produse vegetale și alte obiecte înainte ca acestea să circule pe teritoriul Uniunii pentru a spori trasabilitatea plantelor, a reduce riscul de circulație a organismelor dăunătoare plantelor și a spori recunoașterea sistemului fitosanitar al UE în rândul părților interesate. Răspunsurile primite de la părțile interesate în chestionar indică faptul că aceasta a fost una dintre cele mai dificile modificări introduse de regulament și este probabil unul dintre motivele pentru care majoritatea părților interesate au considerat extinderea sistemului pașaportului fitosanitar la toate plantele destinate plantării ca fiind împovărătoare și dificilă (a se vedea secțiunea 2).

¹¹ JO L 331, 14.12.2017, p. 44.

¹² Tranziția către formatul comun al pașaportului fitosanitar, precum și punerea în aplicare și complexitatea introducerii acestuia au fost evaluate pozitiv de către 68 %, 56 % și, respectiv, 50 % dintre părțile interesate care au răspuns la chestionar, comparativ cu 28,9 %, 39 % și, respectiv, 43 % care au evaluat aceste aspecte în mod negativ.

Trecerea la această nouă cerință a fost evaluată de 65 % dintre părțile interesate ca fiind împovărătoare sau foarte împovărătoare, punerea sa în aplicare a fost considerată complicată sau mult mai complicată (în comparație cu cerințele anterioare) de către 81 % dintre părțile interesate, iar complexitatea procesului de eliberare sau înlocuire a pașaportului fitosanitar a fost apreciată drept mai dificilă de către jumătate dintre părțile interesate.

Aplicarea pașaportului fitosanitar la anumite tipuri de plante, cum ar fi gazonul sub formă de rulouri, buștenii de lemn, transporturile cu loturi mici multiple, loturile cu specii multiple sau speciile multiple într-un singur recipient, s-a dovedit, de asemenea, dificilă.

În timp ce ONPP au considerat că aplicarea pașaportului fitosanitar pe unitatea de comerț era utilă și că aceasta a contribuit la sporirea gradului de prevenire¹³, operatorii au avut o opinie contrară (aplicare inutilă și nu a contribuit la o prevenire sporită¹⁴). Din aceste motive, operatorii au sugerat să se permită includerea pașaportului fitosanitar în documentele de livrare, cum ar fi facturile, și să se introducă o versiune electronică a pașaportului fitosanitar.

Au existat modificări în ceea ce privește personalul și volumul de muncă pentru operatori și ONPP, ca urmare a aplicării pașaportului fitosanitar pe unitatea de comerț. Această modificare a avut un impact mai mare asupra volumului de muncă al ONPP decât al operatorilor.

Cerința de a aplica pașaportul fitosanitar la unitatea de comerț a implicat costuri și timp în plus pentru operatori și pentru lanțul de aprovizionare, în special în cazul anumitor tipuri de materiale, sau pentru sistemele ori echipamentele informatice noi necesare, pe lângă sarcina administrativă. De asemenea, toate părțile interesate au declarat că a fost nevoie de o comunicare intensă pentru a informa operatorii dată fiind tranziția la noile norme privind pașaportul fitosanitar.

3.3 Cerințe pentru operatorii autorizați care eliberează pașapoarte fitosanitare

Pentru a asigura aplicarea uniformă a sistemului pașaportului fitosanitar și pentru a spori credibilitatea informațiilor conținute în pașaportul fitosanitar în sine, Regulamentul (UE) 2016/2031 a introdus noi cerințe care trebuie îndeplinite de către operatorii care eliberează pașapoarte fitosanitare, prin stabilirea normelor pentru asigurarea trasabilității plantelor, a condițiilor pentru examinări, a condițiilor de autorizare a operatorilor profesioniști în vederea eliberării de pașapoarte fitosanitare și a obligațiilor acestor operatori autorizați (articolele 69, 87, 89 și, respectiv, 90). În ceea ce privește ONPP, au existat, de asemenea, norme detaliate privind înregistrarea operatorilor profesioniști (articolele 65 și 66) și autorizarea operatorilor profesioniști în vederea eliberării de pașapoarte fitosanitare (articolul 89).

Deși pașaportul fitosanitar ar trebui, în general, să fie eliberat de operatorii autorizați, acest lucru s-a întâmplat doar în 12 state membre dintre cele 24 care au răspuns la chestionar. Dintre celelalte 12 state membre care au răspuns, în 6 pașapoartele fitosanitare au fost eliberate în cea mai mare parte de autoritățile competente, în 3 de către ambele entități, iar în celelalte 3, în funcție de marfă.

¹³ 17 și, respectiv, 14 ONPP, din totalul de 24 de ONPP care au răspuns la chestionar.

¹⁴ 27 și, respectiv, 30 de operatori, din totalul de 43 de operatori care au răspuns la chestionar.

Cu toate acestea, a existat un acord relativ general (peste 70 % dintre respondenți) potrivit căruia nu este necesar ca autoritatea competentă să elibereze pașapoartele fitosanitare pentru anumite plante, produse vegetale sau alte obiecte. Numai în câteva state membre, 7 din 24, autoritățile publice percep taxe de la operatori pentru a-i autoriza să elibereze pașapoarte fitosanitare.

Unele state membre s-au confruntat cu unele întârzieri în ceea ce privește înregistrarea operatorilor profesioniști prevăzuți la articolul 65. Până la data la care s-a răspuns la chestionar, în 13 dintre cele 23 de state membre ale căror ONPP au răspuns la întrebare, toți operatorii profesioniști erau deja înregistrați în conformitate cu dispozițiile articolului 65. Activitatea era încă în curs în celelalte state membre. În această din urmă grupă de state membre, întârzierile se datorează faptului că există operatori noi care nu au eliberat pașapoarte fitosanitare anterior, necesității de a institui un nou sistem informatic pentru înregistrare sau lipsei de informații privind vânzătorii la distanță.

Articolul 89 din Regulamentul (UE) 2016/2031 privind autorizarea operatorilor profesioniști în vederea eliberării de pașapoarte fitosanitare a fost completat de Regulamentul delegat (UE) 2019/827 al Comisiei¹⁵. Articolul 2 din regulamentul respectiv introduce obligația ca autoritățile competente să se asigure că operatorii profesioniști au acces la un ghid tehnic privind criteriile care trebuie îndeplinite în cadrul examinărilor legate de eliberarea pașapoartelor fitosanitare. Până la data la care s-a răspuns la chestionar, jumătate dintre ONPP au răspuns că au furnizat deja respectivul ghid tehnic, iar cealaltă jumătate a răspuns că nu a făcut încă acest lucru. În rândul operatorilor care au răspuns, a existat un procent mai mare al celor care au primit deja ghidul tehnic comparativ cu procentul celor care nu au primit încă o astfel de documentație. Calitatea ghidului furnizat a fost evaluată ca fiind insuficientă doar de o minoritate a operatorilor respondenți, în celelalte răspunsuri fiind considerată, în cea mai mare parte, de nivel mediu sau bun. Cu toate acestea, trebuie reamintit faptul că Regulamentul 2019/827 s-a aplicat de la 14 decembrie 2020, iar chestionarul a fost lansat în februarie 2021.

Un alt aspect care s-a îmbunătățit datorită noilor cerințe pentru operatorii autorizați care eliberează pașapoarte fitosanitare este posibilitatea de a identifica organismele dăunătoare, deoarece operatorii sunt responsabili de examinări în vederea eliberării pașaportului fitosanitar. Aproape jumătate dintre operatorii care au răspuns la chestionar au declarat că utilizează propria expertiză pentru a asigura detectarea QP în unitățile lor, în timp ce 44,2 % dintre operatori au declarat că au externalizat expertiza.

Au existat modificări în ceea ce privește personalul și volumul de muncă pentru operatori și ONPP din cauza noilor cerințe privind operatorii autorizați care eliberează pașapoarte fitosanitare, ceea ce a dus la creșterea volumului de muncă atât pentru operatori, cât și pentru ONPP.

Șaisprezece ONPP au furnizat date privind numărul total de operatori înregistrați și de operatori autorizați care au făcut obiectul pașaportului fitosanitar pentru anii 2018, 2019 și 2020. Potrivit datelor furnizate, din 2019, numărul total al operatorilor înregistrați a crescut

¹⁵JO L 137, 23.5.2019, p. 10.

cu 17 %. În plus, numărul total de operatori profesioniști autorizați să elibereze pașaportul fitosanitar a crescut de peste două ori între anii 2019 și 2020.

3.4 Aranjamente pentru vânzarea la distanță – eliberarea unui pașaport fitosanitar pentru un utilizator final

Articolul 81 din Regulamentul (UE) 2016/2031 introduce o excepție pentru obligația ca plantele să fie însoțite de un pașaport fitosanitar atunci când sunt furnizate direct către un utilizator final, dar această excepție nu poate fi aplicată atunci când plantele sunt primite prin intermediul vânzărilor efectuate prin contracte la distanță. Deși această cerință a fost considerată adecvată de către aproximativ jumătate dintre respondenți, aproape 40 % au considerat că este inutilă sau împovărătoare. A existat o diferență semnificativă între diferitele tipuri de părți interesate care au răspuns la chestionar: deși peste jumătate dintre ONPP au considerat că cerința este adecvată, doar un sfert dintre operatori au împărtășit această opinie și peste jumătate au considerat-o inutilă sau împovărătoare. Au existat, de asemenea, unele sectoare specifice, de exemplu în ceea ce privește activitățile de conservare a soiurilor de plante, în care operatorii au considerat că impactul dispozițiilor este disproporționat în raport cu capacitățile lor.

Opiniile părților interesate consultate cu privire la aplicarea dispozițiilor pașaportului fitosanitar în cazul utilizatorilor finali care primesc plante, produse vegetale sau alte obiecte prin intermediul vânzărilor efectuate prin contracte la distanță au fost distribuite în mod egal între opinii adecvate și opinii inadecvate, deși aproximativ 40 % nu și-au exprimat nicio opinie cu privire la acest aspect. Pe de altă parte, jumătate dintre ONPP consultate au considerat insuficientă claritatea dispozițiilor privind pașapoartele fitosanitare pentru utilizatorii finali care primesc plantele prin intermediul vânzărilor efectuate prin contracte la distanță și s-a subliniat faptul că diferite state membre au abordări diferite.

Opinia privind necesitatea unei abordări mai armonizate pentru utilizarea pașapoartelor fitosanitare în legătură cu contractele la distanță încheiate cu utilizatorii finali a fost distribuită în mod egal între necesară și inutilă, deși aproximativ un sfert dintre respondenți nu și-au exprimat nicio opinie cu privire la acest aspect.

Au existat câteva modificări în ceea ce privește personalul ONPP și al operatorilor din cauza excepției privind furnizarea directă către utilizatorii finali prin intermediul vânzărilor efectuate prin contracte la distanță, care trebuiau să fie însoțite de un pașaport fitosanitar, dar și un volum de muncă crescut pentru ONPP.

3.5 Pașapoartele fitosanitare electronice

În conformitate cu articolul 88 din Regulamentul (UE) 2016/2031, pașaportul fitosanitar trebuie să fie aplicat fizic pe unitatea de comerț; cu toate acestea, articolul 83 alineatul (8) introduce posibilitatea, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, de a stabili aspectele tehnice pentru eliberarea unui pașaport fitosanitar electronic. Introducerea unui pașaport fitosanitar electronic a fost considerată fezabilă și utilă de către peste jumătate dintre respondenții la chestionar. Totuși, analiza detaliată a răspunsurilor a arătat că au existat diferențe între diferitele grupe de părți interesate. Pașaportul fitosanitar electronic nu a fost considerat fezabil decât de 1 din 24 de ONPP, în comparație cu 14 din 43 de operatori. Deși

niciun ONPP nu a considerat pașaportul fitosanitar electronic ca fiind „inutil”, 12 din 13 operatori au împărtășit această opinie. Printre motivele oferite de operatorii care au considerat pașaportul fitosanitar electronic ca nefiind fezabil și inutil se numără sarcinile și costurile noi, în special pentru micii profesioniști. S-a propus ca, în cazul introducerii unui pașaport fitosanitar electronic, să se permită utilizarea versiunii pe suport de hârtie.

3.6 Organisme dăunătoare reglementate care nu sunt de carantină (*Regulated non quarantine pests* – RNQP)

Înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului (UE) 2016/2031, pașapoartele fitosanitare garantau că materialul vegetal comercializat era indemn de organisme dăunătoare de carantină. În conformitate cu articolul 85 din regulamentul respectiv, pașaportul fitosanitar confirmă în prezent, pe lângă absența QP, că au fost respectate cerințele și măsurile împotriva RNQP.

Un rezultat clar al chestionarului este necesitatea unei mai mari coerențe între Regulamentul privind sănătatea plantelor și legislația privind producția și comercializarea materialului de reproducere a plantelor, deoarece, în cazul materialului de înmulțire fructifer și al plantelor fructifere și al materialului de înmulțire a viței-de-vie, dispozițiile privind RNQP apar atât în legislația privind sănătatea plantelor, cât și în legislația privind materialul de reproducere a plantelor, creând confuzie cu privire la cerințele legale care trebuie urmate. Este dificil să se tragă concluzii cu privire la beneficiile noilor cerințe privind pașaportul fitosanitar în ceea ce privește RNQP, deoarece numărul de respondenți care au evaluat normele ca fiind eficiente sau ineficiente a fost distribuit uniform, în timp ce aproximativ o treime dintre respondenți au evaluat noul sistem extins al pașaportului fitosanitar ca nefiind nici eficient, nici ineficient. Un posibil motiv pentru opiniile divergente rezultă din abordarea certificării semințelor, care este compusă dintr-un proces în mai multe etape care cuprinde controale oficiale în timpul și după procesul de certificare. Mai mulți respondenți nu au considerat că este necesar ca pașaportul fitosanitar să conțină informații privind conformitatea cu cerințele RNQP, întrucât controalele oficiale efectuate în timpul certificării semințelor și după aceasta garantează deja că loturile de semințe comercializate sunt indemne de RNQP.

Noile norme privind pașapoartele fitosanitare nu au avut un impact asupra eficienței controalelor oficiale pentru RNQP, întrucât majoritatea ONPP și a autorităților competente de certificare efectuau deja controale oficiale simultane pentru RNQP și pentru QP înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului (UE) 2016/2031. Numai două ONPP și o AC de certificare au declarat că au început să efectueze simultan controale pentru RNQP și QP de la intrarea în vigoare a Regulamentului privind sănătatea plantelor. Un beneficiu clar al controalelor simultane pentru RNQP și QP este faptul că acestea sunt efectuate în cea mai mare parte de același inspector (91 %). Majoritatea controalelor oficiale se efectuează la locul de origine (82 %).

Regulamentul (UE) 2016/2031 nu a avut un impact semnificativ asupra numărului de controale oficiale pentru RNQP (42 % dintre autoritățile competente au răspuns că numărul controalelor oficiale legate de pașapoartele fitosanitare pentru RNQP a rămas același, în timp ce 33 % dintre respondenți au declarat o creștere mai mică de 25 %). Extinderea cerințelor privind pașaportul fitosanitar nu a condus la o creștere a numărului de neconformități cu cerințele și măsurile privind RNQP. În caz de neconformitate, majoritatea autorităților

competente au informat statul membru în cauză și au respins transportul. Unele autorități competente au informat că măsurile luate depind de cazul respectiv, iar altele nu s-au confruntat pentru moment cu transporturi neconforme.

3.7 Cunoașterea generală a pașapoartelor fitosanitare

Pentru a afla care sunt cunoștințele cetățenilor cu privire la cerințele privind pașaportul fitosanitar, chestionarul a inclus, de asemenea, întrebări specifice adresate acestei grupe de părți interesate. Peste jumătate dintre cetățenii respondenți știau că plantele trebuie să fie însoțite de un pașaport fitosanitar la nivel de întreprindere; cu toate acestea, doar aproximativ o treime știau că plantele cumpărate online trebuie, de asemenea, să fie însoțite de un pașaport fitosanitar. Deși majoritatea nu cunoșteau cerințele privind pașaportul fitosanitar pentru plantele cumpărate online, peste jumătate dintre aceștia au considerat această cerință ca fiind o idee bună, în comparație cu doar aproximativ o treime care credea că este contraproductivă.

4 CONCLUZII

În general, sistemul extins al pașaportului fitosanitar a contribuit la atingerea obiectivelor Regulamentului (UE) 2016/2031, în special la o eficacitate sporită a protecției împotriva QP, la un grad mai ridicat de pregătire pentru identificarea de noi organisme dăunătoare plantelor de interes pentru UE, la o mai bună înțelegere și sensibilizare a părților interesate relevante cu privire la importanța sănătății plantelor și la o mai mare posibilitate de identificare a organismelor dăunătoare.

Cu toate acestea, extinderea sistemului pașaportului fitosanitar la toate plantele destinate plantării a fost considerată de majoritatea părților interesate ca fiind împovărătoare și dificilă. În plus, feedbackul primit de la părțile interesate indică faptul că tranziția către noile cerințe nu a fost întotdeauna ușoară și că noile norme referitoare la pașapoartele fitosanitare nu au fost întotdeauna clare, ceea ce a îngreunat punerea în aplicare la început. Părțile interesate au fost de acord că noile dispoziții sporesc protecția teritoriului Uniunii împotriva organismelor dăunătoare și costurile declarate de acestea nu sunt semnificative. Totuși, în același timp, acestea consideră că unele dintre cerințe generează o sarcină administrativă suplimentară și costuri asociate care depășesc beneficiile suplimentare percepute. Acest lucru este valabil în special pentru necesitatea de a aplica pașaportul fitosanitar la fiecare unitate de comerț și pentru dispozițiile care reglementează vânzările la distanță. Respondenții au considerat, de asemenea, că funcționarea generală a sectorului plantelor destinate plantării și al semințelor nu a suferit o modificare semnificativă.

Pentru a spori eficacitatea și punerea în practică a sistemului extins al pașaportului fitosanitar și pentru a obține o mai mare utilitate, trebuie purtate mai multe discuții pentru a defini îmbunătățirile specifice care ar putea fi necesare. Acestea se referă la (1) dispozițiile privind aplicarea pașapoartelor fitosanitare pe unitățile de comerț și (2) aranjamentele pentru vânzările la distanță; (3) de asemenea, sunt necesare discuții suplimentare cu privire la posibila introducere a unui pașaport fitosanitar electronic și la modul în care această modificare ar putea fi pusă în aplicare fără a crește în mod inutil sarcina administrativă pentru

micii producători și fără a pierde trasabilitatea pe care aplicarea unui pașaport fitosanitar pe unitatea de comerț o oferă având în vedere noile norme care sunt în prezent în vigoare. Totuși, orice modificare posibilă a noului regim al pașapoartelor fitosanitare ar trebui să aibă un domeniu de aplicare limitat, deoarece ea ar urma să se refere în principal la ajustările sistemului existent.